

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt: Inovace oboru Mechatronik pro Zlínský kraj Registrační číslo: CZ.1.07/1.1.08/03.0009

SPOJE PRUŽNÉ

Pružiny mají široké využití v celém průmyslu. Pomáhají vracet mechanismy do výchozích poloh, zmírňují rázy apod. Pružiny umožňují vytvořit tzv. pružné spoje.

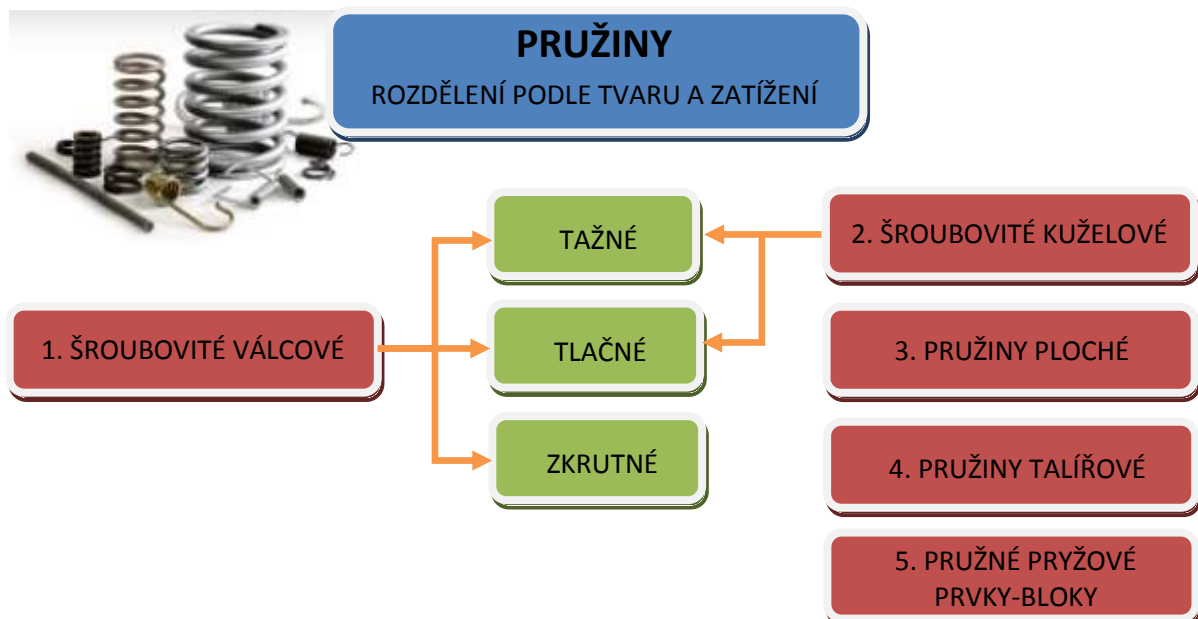
Pružný spoj vznikne vložením ocelového nebo pryžového pružného prvku (pružiny) mezi spojované části a zároveň umožňuje jejich vzájemný funkční pohyb. Práce uložená do stlačené nebo natažené pružiny se uvolní při návratu do výchozího tvaru.

Pružné spoje se řadí mezi spoje rozebíratelné se silovým stykem.

Použití pružin, výhody pružných spojů:

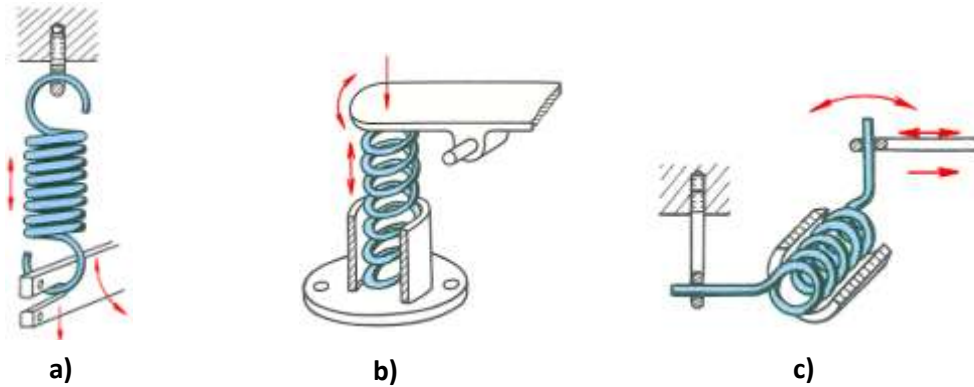
- Pružiny zachycují a tlumí rázy (motorová vozidla – pružiny podvozků, silentbloky motoru zpříjemňují jízdu a zvyšují životnost vozidel).
- Pružiny mají schopnost akumulovat (hromadit a uchovávat) při své deformaci mechanickou energii a pak ji zpětně podle potřeby uvolňovat.
- Pružiny umožňují zpětný pohyb částí.
- Umožňují pružné uložení strojních částí.
- Mají schopnost zajištění stálé přitlačné síly.

Druhy pružin:

Rozdělení pružin podle zatížení:

- a) **Tažné** - v nezatíženém stavu závity na sebe dosedají, na koncích je háček.
- b) **tlačné** - závity jsou od sebe (mají stoupáním větším než je průměr drátu), konce jsou zabroušeny do roviny, při práci je pružina stlačována.
- c) **Zkrutné** – pružiny jsou schopny přenášet určitý kroučící moment.

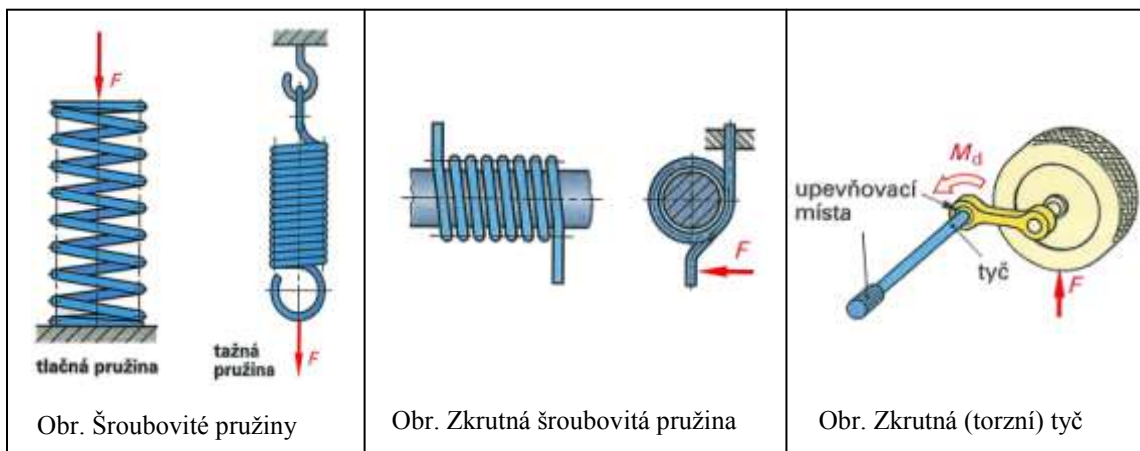

Rozdělení pružin podle tvaru:

1. Šroubovitě válcové pružiny

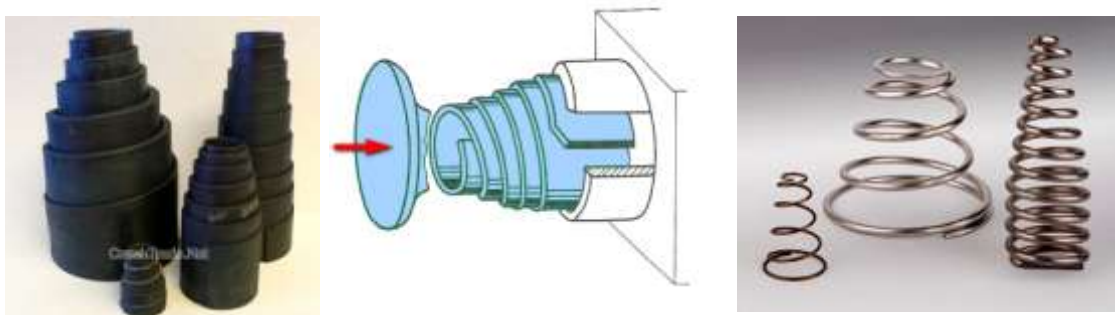
Tyto pružiny jsou většinou [vinuté](#) z ocelového drátu na válcový trn jako **tlačné**, jako **tažné**, **zkrutné** vinuté.

Mezi zkrutné pružiny se řadí i **zkrutné (torzní) tyče** – odpružení náprav automobilů.

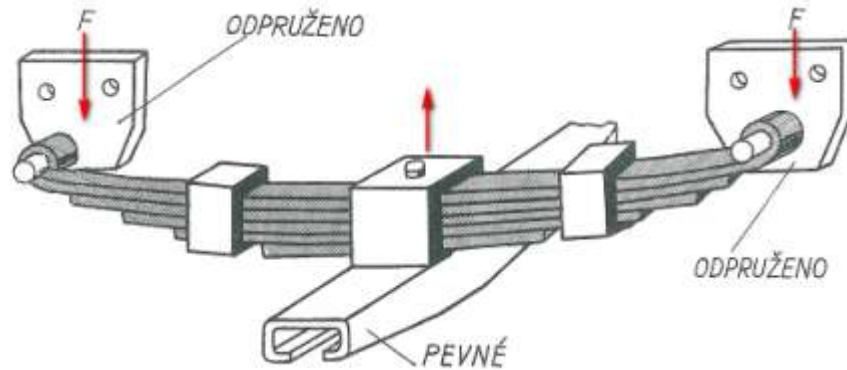
2. Šroubovitě kuželové pružiny

Tyto pružiny se používají k přenosu velkých osových sil. Průřez drátu [kuželových pružin](#) může být kruhový nebo obdélníkový - např. nárazník u železničních vagónů.

3. Ploché pružiny

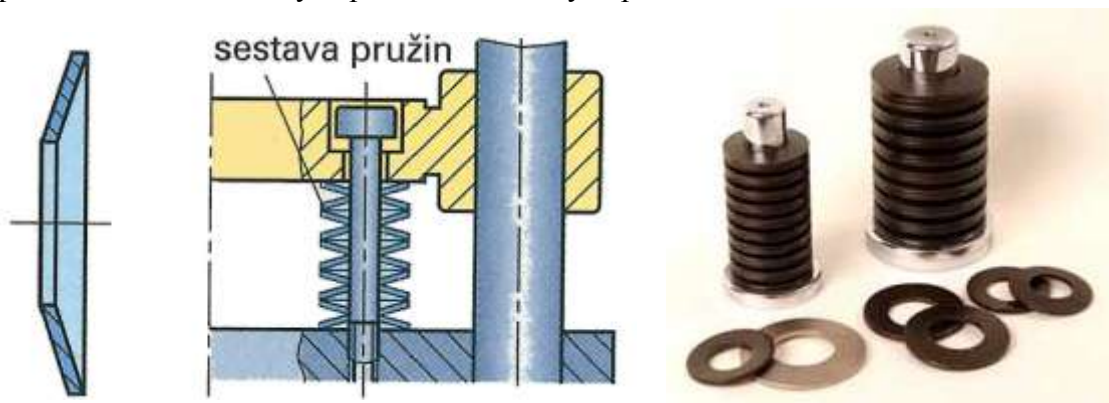
[Ploché pružiny](#) jsou tvořeny plochými ocelovými pásky (pružnicemi). Nejčastěji se používají svazky pružnic- [listové pružiny](#), čímž se výrazně zlepší pružící vlastnosti plochých pružin.

Obr. listová pružina

4. Talířové pružiny

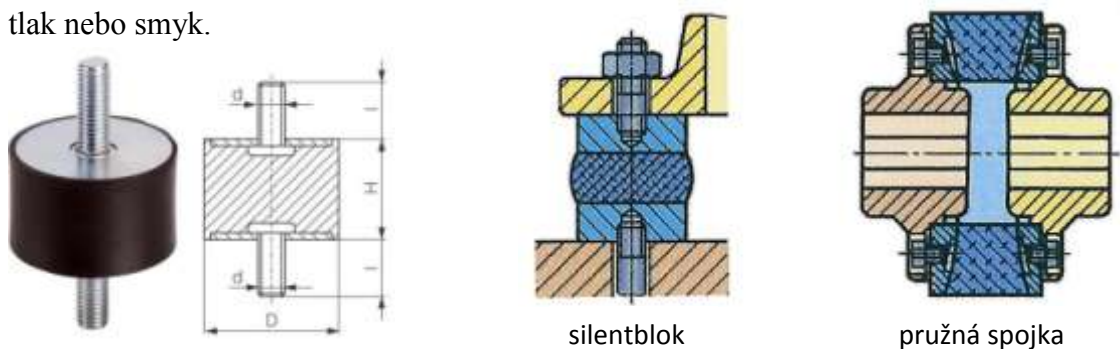
[Talířové pružiny](#) jsou tlačné pružiny tvaru plochého kužele, zatěžované ve směru osy kužele, tedy v axiálním směru. Slouží pro přenos velkých tlačných sil. Obvykle se používá několik talířových pružin naskládaných protilehle za sebou.

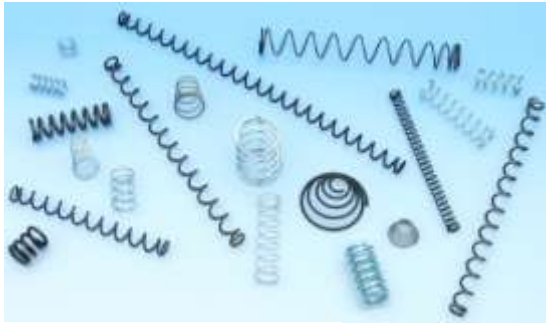

5. Pružné pryžové prvky

Používají se většinou k tlumení chvění jako tzv. silentbloky. (anglicky *silentblok* = tlumič, *silent* = tichý), nebo jako pružné spojky. Silentbloky se používají pro zavěšení motoru nebo převodovky nebo odpružení dílů motorových vozidel.

[Silentblok](#) se skládá z pryžového jádra a kovových pouzder. Může být namáhán na tlak nebo smyk.

Obr. 1: tlačné pružiny

Obr. 2: tažné pružiny

Obr. 3: zkrutné pružiny

Obr. 4: dvojzkrutné pružiny

Obr. 5: tvarové pružiny z drátu

Obr. 1: tvarové pružiny z pásku

Kovové pružiny, rozdělení, charakteristiky pružin, materiály, výpočty a příklady také [zde](#).